

Kuva: Mia Malin

Luonnehdinta

Kirjojokikorento on Suomen kolmesta jokikorentolajista suurin ja värikkäin. Sen takaruumiin pituus on 36–40 mm, ja takasiiven pituus 30–35 mm. Siipitäplät ovat mustat, ja reidet keltaiset. Suurempi koko sekä keskiruumiin vihreät kirjaillut erottavat kirjojokikorenon muista jokikorenoista (Gomphidae), joilla kirjaillut ovat keltamustat. Kuten muillakin jokikorenoilla kirjojokikorenon silmät ovat erillään, eivätkä kosketa toisiaan pääläellä. Kirjojokikorenon päälentokausi on kesäkuusta syyskuuhun.

Elinympäristö ja levinneisyys

Suomessa kirjojokikorenon levinneisyys painottuu itään. Laji on runsain Kaakkois- ja Keski-Suomessa, pohjoisimpina havaintoina lajia on tavattu muun muassa Pellossa, Rovaniemellä ja Kuusamon Oulankajoella. Lajia ei ole löydetty lainkaan Kainuussa tai Etelä-Pohjanmaalla. Lajin esiintyminen Suomessa on paikoittaista ja laikuittaista sopivien elinympäristöjen puutteen takia. Kirjojokikorento viihtyy purojen ja pienten jokien virtapaikoissa, missä laji on melko runsaslukuinen ja näkyvä. Aikuiset korennot lentelevät joen yllä ja laskeutuvat välillä rantakasveille tai kiville. Kirjojokikorenon voi havaita yllättävän kaukanakin vesistöistä. Toukka elää rantapenkassa sekä sora- ja hiekkapohjilla osittain pohjaan kaivautuneena.

Nykytila ja uhkatekijät

Kirjojokikorento on harvinainen ja melko vähälukuisen laji. Merkittävimpiä uhkia lajille on ollut sen elinympäristöjen tuhoutuminen erilaisten vesirakennustöiden vuoksi, joita ovat muun muassa saha- ja myllypatojen rakentaminen, vesien säännöstely, ruoppaukset ja perkaukset. Kirjojokikorento näyttää selvinneen kuitenkin kohtalaisen hyvin virtavesiluonnon menneistä myllerryksistä. Nykyään kirjojokikorenon lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Vesilaki kieltää pienten luonnontilaisten purojen ja jatkuvavetisten norojen luonnontilan muuttamisen. Näiden virtaavien pienten vesien välittömät lähiympäristöt on säilytettävä metsälain nojalla. Niinpä lajilla ei ole välittömiä uhkatekijöitä.

Hoitosuositukset

Kirjojokikorento saattaa hyötyä uittoa varten perattujen virtavesialueiden kunnostuksesta, jolloin vesiin lisätään soraikkoa, erikokoisia kiviä ja lohkarkeit. Ennen kuin kirjojokikorenon elinympäristössä ryhdytään virtavesien kalataloudellisiin kunnostuksiin, tulee tehdä perusteelliset selvitykset toimenpiteiden vaikutuksista. Lajin kannalta merkittäväillä pikkupuroilla elinympäristöä muuttaviin kunnostuksiin tai kalanistuksiin ei tulisi ryhtyä.

Lähteet

- Ilmonen, J., Rytteri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 177 s.
- Karjalainen, S. 2010. Suomen sudenkorennot. Tammi, Helsinki. 239 s.
- Korkeamäki, E. & Jokinen, S. 2001. Kaakkois-Suomen uhanalaiset ja harvinaiset sudenkorennot – elinympäristöt ja suojelu. Kaakkois-Suomen ympäristökeskus. Alueelliset ympäristöjulkaisut 217. 29 s.
- Sudenkorento.fi. Suomen Sudenkorentoseuran verkkosivut. www.sudenkorento.fi > Suomen sudenkorentolajit > Kirjojokikorento.